Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. kovo 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Gamtinių dujų vidaus rinka – Viešųjų skirstymo paslaugų koncesijos – Koncesijų nutraukimas iki nustatyto termino po pereinamojo laikotarpio – Naujo koncesininko ankstesniam koncesininkui mokėtina kompensacija – Teisinio saugumo principas“

Byloje C-702/17

dėl *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) 2017 m. birželio 15 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. gruodžio 14 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Unareti SpA

prieš

Ministero dello Sviluppo Economico,

Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per gli Affari Regionali,

Autorità Garante per l’Energia Elettrica il Gas e il Sistema Idrico – Sede di Milano,

Presidenza del Consiglio dei Ministri – Conferenza Stato Regioni ed Unificata,

Ministero per gli affari regionali – Dipartimento per gli affari regionali e le autonomie,

Conferenza Unificata Stato Regioni e Enti Locali,

dalyvaujant

Lucia Sanfilippo,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot (pranešėjas), teisėjai C. Toader, A. Rosas, L. Bay Larsen ir M. Safjan,

generalinis advokatas N. Wahl,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: italų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Unareti SpA*, atstovaujamos *avvocati* G. Caia, A. Clarizia, M. Midiri ir S. Colombari,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* F. Sclafani,

– Europos Komisijos, atstovaujamos O. Beynet, G. Gattinara ir P. Ondrůšek,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Sąjungos teisės, susijusios su viešųjų paslaugų koncesijomis, ir teisinio saugumo principo išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Unareti SpA* ginčą su *Ministero dello Sviluppo Economico* (Ekonominio vystymosi ministerija, Italija), *Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per gli Affari Regionali* (Ministrų Tarybos Prezidiumo Regioninių reikalų departamentas, Italija), *Autorità Garante per l'Energia Elettrica il Gas e il Sistema Idrico – Sede di Milano* (Elektros energijos, dujų ir vandens sektoriaus institucijos Milano skyrius, Italija), *Presidenza del Consiglio dei Ministri – Conferenza Stato Regioni ed Unificata* (Ministrų Tarybos Prezidiumo Valstybės regionų ir jungtinė konferencija, Italija), *Ministero per gli affari regionali – Dipartimento per gli affari regionali e le autonomie* (Regioninių reikalų ministerijos Regioninių reikalų ir autonomijų departamentas, Italija) bei *Conferenza Unificata Stato Regioni e Enti Locali* (Jungtinė valstybės ir regionų, taip pat vietos organizacijų konferencija, Italija) dėl ieškinio, kuriuo siekiama panaikinti, pirma, 2014 m. gegužės 22 d. *Decreto ministeriale no 74951 recante «Approvizione del documento "Linee Guida su criteri e modalità applicative per la valutazione del valore del rimborso degli impianti di distributzione del gas naturale"»* (Ministerijos dekretas Nr. 74951, kuriuo patvirtinamos „Gairės dėl gamtinių dujų skirstymo įrenginių kompensacijos vertės nustatymo kriterijų ir taikymo tvarkos"; GURI, Nr. 129, 2014 m. birželio 6 d.) ir, antra, 2015 m. gegužės 20 d. *decreto interministeriale no 106, regolamento recante modifica al decreto del 12 novembre 2011, no 226, concernente i criteri di gara per l'affidamento del servizio di distribuzione del gas naturale* (Ministerijų dekretas Nr. 106, kuriuo iš dalies keičiamas 2011 m. lapkričio 12 d. Dekretas Nr. 226 dėl gamtinių dujų skirstymo paslaugų viešųjų pirkimų kriterijų; GURI, Nr. 161, 2015 m. liepos 14 d.).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009, p. 94), 24 straipsnyje numatyta:

„Laikotarpiui, kurį nustato valstybės narės, valstybės narės, atsižvelgdamos į veiksmingumą ir ekonominę pusiausvyrą, paskiria vieną ar kelis skirstymo sistemos operatorius, arba reikalauja, kad tai padarytų įmonės, kurioms nuosavybės teise priklauso skirstymo sistemos arba kurios yra atsakingos už šias sistemas <…>".

Italijos teisė

4 2000 m. gegužės 23 d. *Decreto legislativo Nr. 164, attuazione della direttiva n. 98/30/EB recante norme comuni per il mercato interno del gas naturale, a norma dell'articolo 41 della legge 17 maggio 1999, n. 144* (Įstatyminis dekretas Nr. 164, kuriuo įgyvendinama Direktyva 98/30/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių pagal 1999 m. gegužės 17 d. Įstatymo Nr. 144 41 straipsnį) (GURI, Nr. 142, 2000 m. birželio 20 d.) 14 straipsnyje numatyta, kad gamtinių dujų skirstymo veikla iš esmės yra viešųjų paslaugų veikla, kurią savivaldybės paveda vykdyti išimtinai viešojo pirkimo būdu pasirinktiems koncesininkams ne ilgiau kaip 12 metų.

5 Kiek tai susiję su galiojančiomis gamtinių dujų skirstymo koncesijomis, kurios nebuvo suteiktos per viešąją procedūrą, šio įstatyminio dekreto 15 straipsnio 5 dalyje nustatyta:

„Dujų skirstymo veiklos koncesijos, egzistuojančios šio dekreto įsigaliojimo dieną, ir koncesijos, suteiktos esamų operatorių reorganizuotoms bendrovėms, galioja iki nustatyto termino pabaigos, jei šis terminas pasibaigia iki 7 dalyje numatyto pereinamojo laikotarpio pabaigos. Galiojančios neterminuotos koncesijos ar koncesijos, kurių terminas pasibaigia vėliau, nei baigiasi pereinamasis laikotarpis, galioja iki šio pereinamojo laikotarpio pabaigos. Šiuo atveju galiojančių sutarčių ir koncesijų turėtojams skiriama kompensacija, kurią <…> sumoka naujas operatorius, apskaičiuojama vadovaujantis susitarimų ar sutarčių nuostatomis ir, nors tai nėra numatyta šalių sutarimu, kriterijais, nustatytais 1925 m. spalio 15 d. *regio decreto no 2578*, [*approvazione del testo unico della legge sull'assunzione direta dei pubblici servizi da parte dei comuni e delle province* (Karaliaus dekretas Nr. 2578, kuriuo patvirtinamas bendras Įstatymo dėl savivaldybių ir provincijų tiesioginio viešųjų paslaugų teikimo tekstas; GURI, Nr. 52, 1926 m. kovo 4 d.)] 24 straipsnio a ir b punktuose. Prarasto pelno dėl valdymo santykių išankstinio nutraukimo vertinimas nėra atliekamas."

6 1925 m. spalio 15 d. Karaliaus dekreto Nr. 2578 24 straipsnyje nustatyta, kad dėl savivaldybių vykdomo paslaugų koncesijų išpirkimo tvarkos nurodyta, kad reikia vadovautis šiais kriterijais:

„a) [Į]renginio ir kilnojamos bei nekilnojamos įrangos pramonine verte, nustatoma atsižvelgiant į laiką, praėjusį nuo faktinio naudojimo pradžios ir nuo galimo įrenginių ar įrangos atnaujinimo, taip pat atsižvelgiant į koncesijos sutartyje nustatytas nuostatas dėl šios įrangos nuosavybės, iki koncesijos galiojimo pabaigos;

b) savivaldybių išankstiniais mokėjimais ar subsidijomis, taip pat koncesininkų iš anksto sumokama proporcinga žyminių mokesčių suma ir įmokomis, mokamomis koncesiją suteikusioms savivaldybėms, atsižvelgiant į ankstesniame punkte išdėstytas sąlygas."

7 Pradinės redakcijos 2011 m. lapkričio 12 d. *Decreto no 226 del ministro dello sviluppo economico et del ministre per i rapporti con le regioni e la coesione territoriale recante regolamento per i criteri di gara e per la valutazione dell'offerta per l'affidamento del servizio della distribuzione del gas naturale, in attuazione dell'articolo 46-bis del decreto legge 1° ottobre 2007 no 159, convertito in legge, con modificazioni, dalla legge 29 novembre 2007, no 222* (2007 m. lapkričio 12 d. Ekonominio vystymosi ministro ir už santykius su regionais ir teritorinę sanglaudą atsakingo ministro dekretas Nr. 226, kuriuo reglamentuojami viešųjų gamtinių dujų skirstymo paslaugų viešųjų pirkimų ir pasiūlymų vertinimo kriterijai pagal 2007 m. spalio 1 d. Dekreto įstatymo Nr. 159, pertvarkyto 2007 m. lapkričio 29 d. Įstatymu Nr. 222 padarius pakeitimų į įstatymą, 46bis straipsnį; GURI, Nr. 22 paprastasis priedas, 2012 m. sausio 27 d.) 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Kompensacijos vertė, mokama sutarčių ir koncesijų, kurios turi pasibaigti ir kurių galiojimo terminas nėra numatytas arba sutartinis galiojimo terminas baigiasi vėliau nei paslaugų teikimo nutraukimo data, nustatyta skelbime apie konkursą dėl naujos koncesijos suteikimo, turėtojams

skaičiuojama remiantis susitarimų ar sutarčių nuostatomis, kaip numatyta 2000 m. gegužės 23 d. Įstatyminio dekreto Nr. 164 su vėlesniais pakeitimais 15 straipsnio 5 dalyje, visų pirma tais atvejais, kai sutartis nutraukiama anksčiau, t. y. iki sutartyje nustatyto termino.

3. Jeigu kompensacijos, mokamos koncesijų turėtojams, nurodytiems 2 dalyje, vertės apskaičiavimo metodika nėra nustatyta sutarties dokumentuose, įskaitant atvejus, kai bendrai nurodyta, kad kompensacijos vertė turi atitikti rinkos kainą, taikomi 1925 m. spalio 15 d. Karaliaus dekreto Nr. 2578 24 straipsnio 4 dalies a ir b punktuose nustatyti kriterijai 5–13 dalyse nustatyta tvarka tik operatoriui priklausančiai įrenginio daliai, kurios, savaime pasibaigus koncesijos galiojimo terminui, nėra numatyta neatlygintinai perduoti koncesiją suteikusiai vietos valdžios institucijai.“

8 2013 m. birželio 21 d. *Decreto-legge n. 69 convertito, con modificazioni, dalla legge 9 agosto 2013 n. 98, disposizioni urgenti per il rilancio dell'economia* (Dekretas įstatymas Nr. 69, su pakeitimais pertvarkytas 2013 m. rugpjūčio 9 d. Įstatymu Nr. 98 dėl skubių ekonomikos atkūrimo nuostatų; GURI, Nr. 144 paprastasis priedas, 2013 m. birželio 21 d.) 4 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad, siekdama palengvinti konkursų dėl dujų skirstymo paslaugų sutarties sudarymo vykdymą ir sumažinti kainas vietos valdžios institucijoms bei įmonėms, „Ekonominio vystymosi ministerija gali parengti gaires dėl gamtinių dujų skirstymo įrenginių kompensacijos vertės nustatymo kriterijų ir taikymo tvarkos pagal 2011 m. lapkričio 12 d. Dekreto Nr. 226 5 straipsnį“.

9 2014 m. gegužės 22 d. Ministerijos dekretu Nr. 74951 buvo patvirtintos 2013 m. birželio 21 d. Dekrete įstatyme Nr. 69 minėtos „Gairės dėl gamtinių dujų skirstymo įrenginių kompensacijos vertės nustatymo kriterijų ir taikymo tvarkos“.

10 2013 m. gruodžio 23 d. *Decreto-legge n. 145 convertito, con modificazioni, dalla legge 21 febbraio 2014 n. 9, interventi urgenti di avvio del piano « destinazione Italia » per il contenimento delle tariffe elettriche e del gas, per l'internazionalizzazione, lo sviluppo e la digitalizzazione delle imprese, nonché misure per la realizzazione di opere pubbliche ed EXPO 2015* (Dekretas įstatymas Nr. 145, su pakeitimais pertvarkytas 2014 m. vasario 21 d. Įstatymu Nr. 9, kuriuo nustatomas skubios plano „paskirties vieta Italija“ priemonės, siekiant riboti elektros energijos ir dujų tarifus, kad įmonės būtų tarptautinamos, vystomos ir skaitmeninamos, ir viešųjų darbų vykdymo ir EXPO 2015 priemonės; GURI, Nr. 300, 2013 m. gruodžio 23 d.) 1 straipsnio 16 dalimi buvo pakeista 2000 m. gegužės 23 d. Įstatyminio dekreto Nr. 164 15 straipsnio 5 dalis, atitinkamose sutartyse ir susitarimuose nereglamentuojamų aspektų reglamentavimo tikslais pakeičiant nuorodą į kriterijus, numatytus 1925 m. spalio 15 d. Karaliaus dekreto Nr. 2578 24 straipsnio a ir b punktuose, nuoroda į „Gaires dėl kompensacijos vertės nustatymo kriterijų ir taikymo tvarkos, numatytas 2013 m. birželio 21 d. Įstatymo dekreto Nr. 69 4 straipsnio 6 dalyje“.

11 2014 m. birželio 24 d. *Decreto-legge no 91 convertito, con modificazioni, dalla legge 11 agosto 2014 no 116, disposizioni urgenti per il settore agricolo, la tutela ambientale e l'efficientamento energetico dell'edilizia scolastica e universitaria, il rilancio e lo sviluppo delle imprese, il contenimento dei costi gravanti sulle tariffe elettriche, nonché per la definizione immediata di adempimenti derivanti dalla normativa europea* (Dekretas įstatymas Nr. 91, su pakeitimais pertvarkytas 2014 m. rugpjūčio 11 d. Įstatymu Nr. 116, kuriuo nustatomos skubios žemės ūkio sektoriaus, aplinkosaugos, mokyklų ir universitetų pastatų energetinio efektyvumo, įmonių steigimo ir vystymo, elektros energijos tarifams tenkančių išlaidų ribojimo nuostatos ir nedelsiant apibrėžiami iš europinio reglamentavimo kylantys formalumai; GURI, Nr. 144, 2014 m. birželio 24 d.) papildomai pakeista 2000 m. gegužės 23 d. Įstatyminio dekreto Nr. 164 15 straipsnio 5 dalis ir nustatyta, kad kompensacija apskaičiuojama pagal sutarčių ir susitarimų nuostatas, „priimtas iki įsigaliojant“ 2011 m. lapkričio 12 d. Dekretui Nr. 226.

12 2011 m. lapkričio 12 d. Dekreto Nr. 226, iš dalies pakeisto 2015 m. gegužės 20 d. Ministerijų dekretu Nr. 106, 5 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad sutartinis nustatymo kriterijus taikomas, „jeigu sutarčių dokumentai buvo pasirašyti iki 2012 m. vasario 11 d. ir jeigu juose yra visi metodiniai aspektai, kaip antai kainų sąrašas, taikomas įvairioms turto rūšims, atsižvelgiant į jų būklę ir fizinį nusidėvėjimą,

įskaitant įvairių turto rūšių naudingo tarnavimo laiką, siekiant apskaičiuoti ir nustatyti, kad tai galėtų atlikti ir institucija, kompensacijos vertę“. Šio straipsnio 3 dalyje priduriama, kad tais atvejais, kai kompensacijos vertės apskaičiavimo tvarka „nėra nustatyta sutarčių dokumentuose, pasirašytuose iki 2012 m. vasario 11 d., įskaitant atvejus, kai juose bendrai nurodyta, kad kompensacijos vertė turi būti apskaičiuota vadovaujantis 1925 m. spalio 15 d. Karaliaus dekretu Nr. 2578, nenurodant tvarkos, arba nustatyta pagal rinkos kainas“, 2011 m. lapkričio 12 d. Dekreto Nr. 226 5 straipsnio 5–13 dalyse nustatyta tvarka taikoma „tik operatoriui priklausančiai įrenginio daliai, kurios, pasibaigus koncesijos galiojimo terminui, nėra numatyta neatlygintinai perduoti koncesiją suteikusiai vietos valdžios institucijai, laikantis veiklos taisyklių, nustatytų Gairėse dėl kompensacijos vertės nustatymo kriterijų ir taikymo tvarkos“.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

13 Kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, *Unareti* užtikrina viešosios gamtinių dujų skirstymo paslaugos 213 Italijos savivaldybėse, kurių dauguma yra Lombardijoje, apie 2 mlrd. kubinių metrų dujų per metus teikimą maždaug 7 650 kilometrų (km) ilgio dujotiekio sistema.

14 Ji prašė *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas, Italija) panaikinti „Gaires dėl gamtinių dujų skirstymo įrenginių kompensacijos vertės nustatymo kriterijų ir taikymo tvarkos“, patvirtintas 2014 m. gegužės 22 d. Ministerijos dekretu Nr. 74951.

15 Vėliau savo ieškinį ji papildė reikalavimais panaikinti 2015 m. gegužės 20 d. Ministerijų dekretą Nr. 106.

16 *Unareti*, be kita ko, teigė, kad ginčijami dekretai prieštarauja teisinio saugumo principui tiek, kiek atgaline data iš jos gali būti atimta galimybė apskaičiuojant kompensaciją, į kurią ji turi teisę kaip ankstesnė koncesininkė, remtis sutarčių sąlygomis ar 1925 m. spalio 15 d. Karaliaus dekretu Nr. 2578 ir ji privalo remtis „Gairėmis dėl gamtinių dujų skirstymo įrenginių kompensacijos vertės nustatymo kriterijų ir taikymo tvarkos“, patvirtintomis 2014 m. gegužės 22 d. Ministerijos dekretu Nr. 74951, kurios jai nepalankios.

17 2016 m. spalio 14 d. sprendimu *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas) atmetė šį ieškinį.

18 *Unareti* dėl šio sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija).

19 Minėtas teismas teigia, jog ji turi atverti aptariamą rinką konkurencijai ir apsaugoti jau esamus sutartinius santykius. Todėl jis mano, kad reikalingas Teisingumo Teismo „reikšmingų Sąjungos teisės normų“ ir teisinio saugumo principo išaiškinimas, visų pirma atsižvelgiant į 2008 m. liepos 17 d. Sprendimą *ASM Brescia* (C-347/06, EU:C:2008:416, 71 punktas) ir 2013 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation* (C-362/12, EU:C:2013:834, 44 punktas), siekiant sužinoti, ar jie nedraudžia ginčijamais dekretais padarytų pakeitimų.

20 Šiomis aplinkybėmis *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar šiais principais ir taisyklėmis draudžiami <…> nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytas kompensacijų buvusiems koncesininkams sumos nustatymo kriterijų taikymas atgaline data, darantis poveikį egzistuojantiems komerciniams santykiams, arba ar toks taikymas, taip pat atsižvelgiant į proporcingumo principą, yra pateisinamas poreikiu apsaugoti kitus Europai svarbius viešuosius interesus, susijusius su poreikiu geriau apsaugoti atitinkamos rinkos konkurencingumo struktūrą, taip pat užtikrinant paslaugos vartotojų, kurie galėtų netiesiogiai patirti buvusiems koncesininkams mokėtinų sumų galimo padidėjimo poveikį, apsaugą?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

21 Visų pirma reikia atmesti argumentą, kuriuo Italijos vyriausybė teigia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas, nes neatitinka Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio reikalavimų.

22 Pagal šį straipsnį, be Teisingumo Teismui pateiktų prejudicinių klausimų teksto, prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti, pirma, glaustai nurodomi ginčo dalykas ir reikšmingos faktinės aplinkybės, kaip juos nustatė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, arba bent jau nurodyti faktiniai duomenys, kuriais grindžiami klausimai, antra, nacionalinės nuostatos, kurios gali būti taikomos byloje, ir prireikus reikšminga nacionalinė teismų jurisprudencija, trečia, priežastys, paskatinusios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą kelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ar galiojimo, ir jo nustatytas šių nuostatų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų ryšys (2016 m. gegužės 26 d. Sprendimo *NN (L) International*, C-48/15, EU:C:2016:356, 22 punktas).

23 Tačiau iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad jis atitinka šias sąlygas, nes jame pakankamai nurodyta pagrindinės bylos faktinių duomenų, išdėstytų šio sprendimo 13–15 punktuose, kurie supažindina Teisingumo Teismą su reikšmingu nacionaliniu teisiniu pagrindu, primintu šio sprendimo 4–12 punktuose, ir leidžia Teisingumo Teismui suprasti priežastis, nurodytas šio sprendimo 16 ir 19 punktuose, dėl kurių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą dėl Sąjungos teisės, susijusios su viešųjų paslaugų koncesijomis, ir teisinio saugumo principo pagrindinės bylos aplinkybėmis išaiškinimo.

24 Iš to matyti, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinio klausimo

25 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Sąjungos teisę viešųjų paslaugų koncesijų srityje kartu su teisinio saugumo principu reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriomis keičiamos referencinės kompensacijos, į kurią turi teisę gamtinių dujų skirstymo koncesijas, suteiktas be konkurso, turintys asmenys dėl šių koncesijų nutraukimo iki nustatyto termino siekiant konkurso būdu iš naujo suteikti koncesiją, skaičiavimo normos.

26 Primintina, kad viešųjų paslaugų koncesijų srityje antrinėje Sąjungos teisėje, taikomoje pagrindinėje byloje, t. y. Direktyvos 2009/73 24 straipsnyje, tik numatyta, kad valstybės narės paskiria vieną ar kelis skirstymo sistemos operatorius tam tikram laikotarpiui, kurį jos nustato atsižvelgdamos į veiksmingumą ir ekonominę pusiausvyrą.

27 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad nors viešųjų paslaugų koncesija nepatenka į direktyvų, susijusių su skirtingomis viešųjų pirkimų kategorijomis, taikymo sritį (žr., be kita ko, 2005 m. liepos 21 d. Sprendimo *Coname*, C-231/03, EU:C:2005:487, 16 punktą), iš Sąjungos pirminės teisės matyti, kad viešosios valdžios institucijos, kurios planuoja suteikti tokią koncesiją, privalo iš esmės laikytis pagrindinių SESV taisyklių ir ypač nediskriminavimo dėl nacionalinės priklausomybės principo (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Telaustria ir Telefonadress*, C-324/98, EU:C:2000:669, 60 punktą).

28 Konkrečiai kalbant, jeigu tokia koncesija kelia tam tikrą tarptautinį interesą, tai, kad ji suteikiama koncesijas suteikiančiosios valdžios institucijos valstybėje narėje įsteigtai įmonei, neužtikrinant jokio skaidrumo, reiškia nevienodą požiūrį, nepalankų kitoje valstybėje narėje įsteigtoms įmonėms, kurios gali būti suinteresuotos įsigyti šią koncesiją (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *ASM Brescia*, C-347/06, EU:C:2008:416, 59 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

29 Jei tai nepateisinama objektyviomis aplinkybėmis, toks nevienodas požiūris, kai neleidžiama dalyvauti visoms kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra koncesijas suteikianti valdžios institucija, įsteigtoms įmonėms, iš esmės daro joms žalą ir yra netiesioginė diskriminacija dėl nacionalinės priklausomybės, kurią draudžia SESV 49 ir 56 straipsniai (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *ASM Brescia*, C-347/06, EU:C:2008:416, 60 punktą).

30 Atsižvelgiant į tai, reikia pažymėti, kad taisyklės, nurodytos šio sprendimo 26–29 punktuose, susijusios su pareigomis, kurias turi koncesijas suteikianti valdžios institucija suteikdama gamtinių dujų skirstymo viešųjų paslaugų koncesiją, visų pirma tais atvejais, kai yra tam tikras tarptautinis interesas.

31 Vis dėlto tai nėra pagrindinėje byloje ginčijamų dekretų – šie dekretai susiję su nacionalinėje teisėje, t. y. pagrindinės bylos aplinkybėms taikomos redakcijos 2000 m. gegužės 23 d. Įstatyminio dekreto Nr. 164 15 straipsnio 5 dalyje, numatytos kompensacijos, taikomos galiojančios koncesijos, suteiktos be išankstinio konkurso ir nutrauktos iki nustatyto termino siekiant ją iš naujo suteikti vykdant viešojo pirkimo procedūrą tik pagal nacionalinę teisę, t. y. šio dekreto 14 straipsnį, turėtojui, skaičiavimo referencinėmis normomis – dalykas ir poveikis, kai Direktyvoje 2009/73 nenumatytas egzistuojančių dujų skirstymo koncesijų ginčijimas.

32 Iš to matyti, kad esamų koncesijų ginčijimas, kurio pasekmės iš dalies nustatytos pagrindinėje byloje ginčijamuose dekretuose, nekyla iš Sąjungos teisės dujų skirstymo viešųjų paslaugų koncesijų srityje.

33 Be to, šiais dekretais atlikti referencinių normų pakeitimai, kuriais numatoma tam tikrais atvejais riboti galimybę gauti kompensaciją remiantis koncesijos sutarties nuostatomis ar 1925 m. spalio 15 d. Karaliaus dekretu Nr. 2578, savaime nėra skirtingas požiūris, nepalankus įmonėms, kurios gali būti suinteresuotos paslauga, kokią teikia *Unareti*, ir įsteigtoms kitos nei Italija valstybės narės teritorijoje. Iš tiesų, toks referencinių normų pakeitimas vienodai taikomas įmonėms, turinčioms registruotą buveinę Italijoje, ir įmonėms, turinčioms registruotą buveinę kitoje valstybėje narėje.

34 Šiomis aplinkybėmis primintina, kad nors teisinio saugumo principas pagal Sąjungos teisę privalomas kiekvienai nacionalinei valdžios institucijai, tai galioja tik tada, kai ji taiko Sąjungos teisę (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *ASM Brescia*, C-347/06, EU:C:2008:416, 65 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

35 Kaip buvo nurodyta šio sprendimo 32 ir 33 punktuose, Italijos valdžios institucijos, iki nustatyto termino nutraukdamos esamas koncesijas ir priimdamos pagrindinėje byloje ginčijamus ministerijų dekretus, veikė laikydamosi savo pareigos taikyti Sąjungos teisę.

36 Ši pagrindinės bylos ypatybė šiuo klausimu ją skiria nuo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo minėtų bylų, kuriose priimti 2008 m. liepos 17 d. Sprendimas *ASM Brescia* (C-347/06, EU:C:2008:416, 71 punktas) ir 2013 m. gruodžio 12 d. Sprendimas *Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation* (C-362/12, EU:C:2013:834) ir kuriose teisinio saugumo principas buvo taikomas esamiems įsipareigojimams, kylantiems iš Sąjungos teisės, pagal kuriuos kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos turėjo atitinkamai pateisinti skirtingą požiūrį, nukrypstantį nuo šio sprendimo 27–29 punktuose nurodytų taisyklių, ir grąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktus mokesčius.

37 Todėl į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: Sąjungos teisę, susijusią su viešųjų paslaugų koncesijomis, kartu su teisinio saugumo principu reikia aiškinti taip, kad nedraudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios iš dalies keičia referencines kompensacijos, į kurią turi teisę gamtinių dujų skirstymo koncesijų, suteiktų be konkurso, turėtojai iki nustatyto termino nutraukus šias koncesijas siekiant iš naujo jas suteikti konkurso būdu, skaičiavimo normas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

38 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

Sąjungos teisę, susijusią su viešųjų paslaugų koncesijomis, kartu su teisinio saugumo principu reikia aiškinti taip, kad nedraudžiamos tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios iš dalies keičia referencines kompensacijos, į kurią turi teisę gamtinių dujų skirstymo koncesijų, suteiktų be konkurso, turėtojai iki nustatyto termino nutraukus šias koncesijas siekiant iš naujo jas suteikti konkurso būdu, skaičiavimo normas.

Parašai.